

Beskrivelse af kulturmijø

321 - 8 Hovedgården Kongsdal

Beskrivelse	<p>Gården blev oprettet i 1180'erne af Sorø Kloster af ejendomme givet til klostret af biskop Absalon, men kom tilbage til Hvideslægten i 1205. I en længere periode tilhørte godset, som nu kaldtes Tygestrup, Antvorskov kloster, hvorfra det i 1580 kom til kronen. Frederik II skænkede godset til Peder Reedt i 1587, og den nye ejer påbegyndte snart den nuværende hovedbygning på et firesidet voldsted omgivet af vandfyldte grave i en lavning og fortsatte med en ny avlsgård. Hovedgården havde en blomstringsperiode i 1600-årene med et meget stort jordtilliggende, heraf meget skov. I 1800-årene blev godset delvis reorganiseret, bl. a. blev en del bøndergods nedlagt til fordel for oprettelse af husmandsbrug, hvis beboere kunne udføre det da afløste gårdmandshoveri. Skovdriften er stadig af stor betydning. Parken er på ca. 10 tdr. ld. med klippede lindealleer, hække, damme og plæner. Herregårdslandskabet er præget af store marker, gamle hegn og træer. I kanten af Åmosen på Kongsdals jorder ligger Hellig Kors Kilde, som har været besøgt for lægedom til op i 1800-årene, da der endnu blev holdt kildemarkeder her. Trækorset, kildeblokken og brøndkarmen om kilden er flere gange fornyet.</p>
Bærende elementer	<ul style="list-style-type: none">- hovedgårdsanlægget med hovedbygningen på borgpladsen med omgivende voldgrave, avlsgård og park med alléer og damme- arbejder- og funktionærboliger på godsets jorder- de store hovedgårdsmarker mellem hegn og gamle løvskove- helligkilden i skovkanten ved Store Åmose
Eksist. bevaringstiltag	Den trefløjede hovedbygning (1598) er fredet efter bygningsfredningsloven
Trusler/sårbarhed	<ul style="list-style-type: none">- nedrivning eller om-, til- og nybyggeri af og ved gård og huse, der ikke harmonerer med den eksisterende bebyggelse, samt manglende vedligeholdelse- tilplantning af markerne samt nedlæggelse af diger, levende hegn og hække- yderligere erstatning af løvskov med nåleskov- fjernelse, tilgroning eller manglende vedligeholdelse af helligkildens elementer

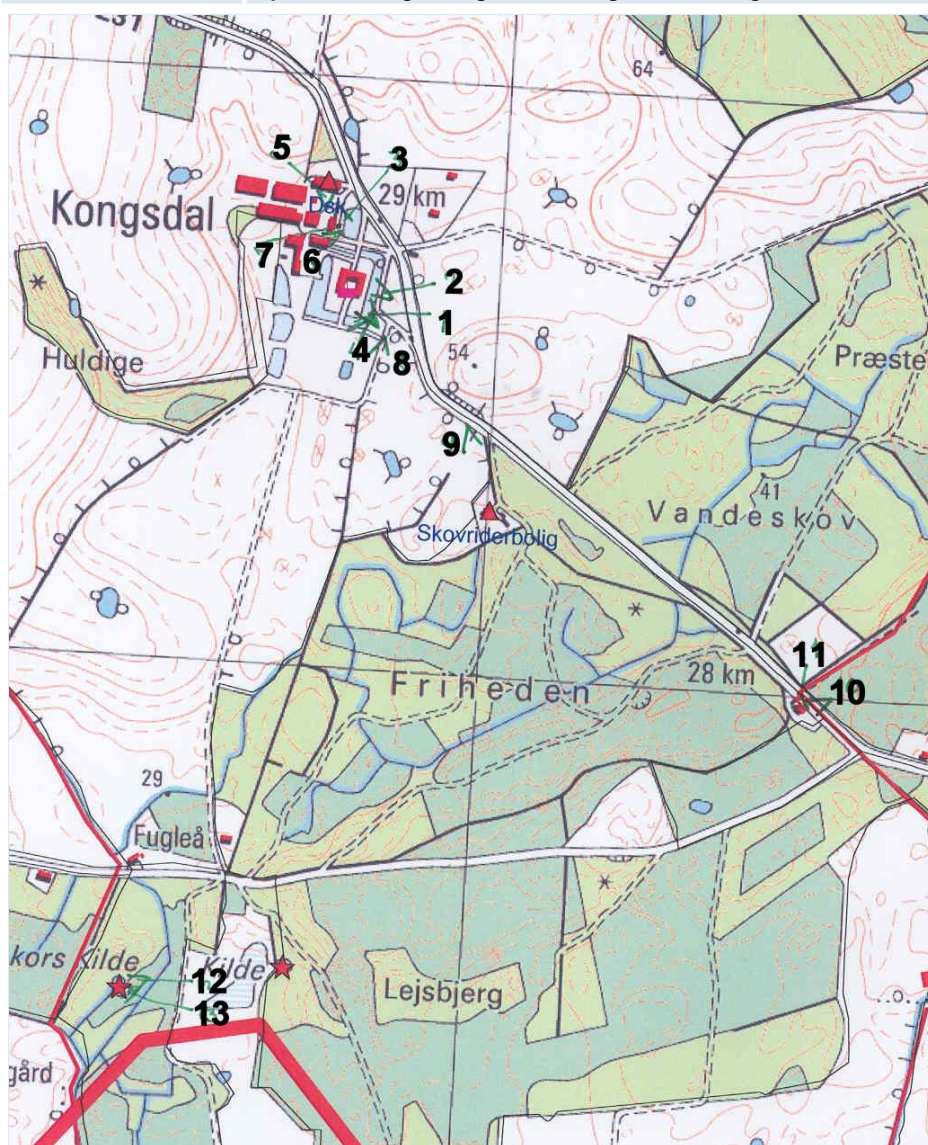

Foto: Kort: De sorte tal på kortet viser numre på fotografierne og hvor fotografierne er taget fra.

[Stort billede](#)

Foto: 1.Kongsdals trefløjede renæssancehovedbygning i to stokværk fra slutningen af 1500-årene på et firsidet voldsted omgivet af voldgrave, fra syd
[Stort billede](#)

Foto: 2.Hovedbygningens østlige fløj i røde mursten med stort teglhængt tag, fra syd
[Stort billede](#)

Foto: 3.Kongsdals hovedgårdsanlæg med voldgrave, damme, avlsgård og park med allétræer, fra nord
[Stort billede](#)

Foto: 4.Kongsdals parkanlæg med klippede lindealléer, plæner, damme m.v., fra nordøst
[Stort billede](#)

Foto: 5. Den nordligste længe i den tilbageværende del af avlsgårdsanlægget nordvest for hovedbygningen, fra syd
[Stort billede](#)

Foto: 6. Avlsgårdslænge ud til voldgraven vest for hovedbygningen, fra øst
[Stort billede](#)

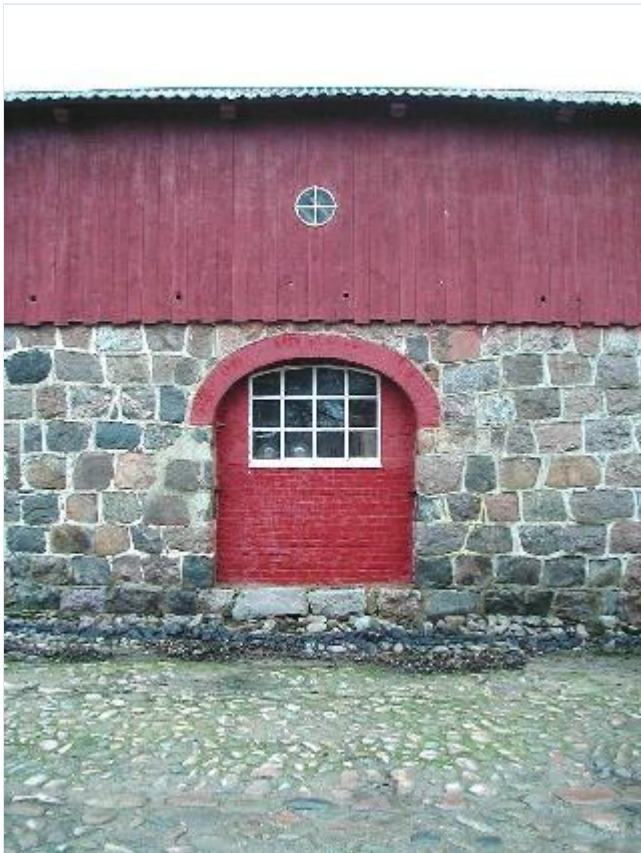

Foto: 7. Blændet port med vindue i avlsgårdslænge opført af granitkvadre med rødmalet trempel, fra øst
[Stort billede](#)

Foto: 8. Markvej mellem stendige med levende hegn og klippet hæk i græsningslandskab syd for hovedgårdsanlægget, fra nord
[Stort billede](#)

Foto: 9. Kongsdals skovriderbolig i et skovhjørne syd for hovedgårdsanlægget, fra nord
[Stort billede](#)

Foto: 10. Skovfogedbolig under Kongsdal i kanten af skovområdet Friheden, fra øst
[Stort billede](#)

Foto: 11. Velbevaret, rødfarvet udhus til skovfogedbolig, fra øst
[Stort billede](#)

Foto: 12. Brøndkarm, trækors og kildeblok (pengebøsse) ved Hellig Kors Kilde i den sydligste del af hovedgårdens område i kanten af Store Åmose, fra øst
[Stort billede](#)

Foto: 13. Tilgroet og frønnet træpæl med Hellig Kors Kildes kildeblok, fra øst
[Stort billede](#)